

Podstawowe pojęcia z zakresu prawa prywatnego międzynarodowego w języku polskim i niemieckim

Pojęcia z zakresu prawa prywatnego międzynarodowego są często tłumaczone w sposób nieprawidłowy:

- dosłownie, tak jakby autor przekładu nie dostrzegał w nich pojęć prawnych
- „na własną rękę”, tak jakby autor dostrzegł w nich pojęcia prawne, ale nie mógł znaleźć odpowiednika

Przyczyny:

- niewielka znajomość tej dziedziny prawa
- dostępne na rynku słowniki polsko-niemieckie nie zawierają prawidłowych odpowiedników

Tabela 1: Podstawowe pojęcia z zakresu prawa prywatnego międzynarodowego i ich odpowiedniki w słownikach polsko-niemieckich

pojęcie prawne w języku polskim	pojęcie prawne w języku niemieckim	Banaszak	Kilian	Kienzler	Kozieja	Pieńkos	Tłumaczenie p.p.m.
klauzula porządku publicznego	Ordre public, Vorbehaltsklausel, ordre public-Klausel, kollisionsrechtliche Vorbehaltsklausel	Klausel der öffentlichen Ordnung	porządek publiczny - öffentliche Ordnung	-	porządek publiczny - öffentliche Ordnung	Klausel der öffentlichen Ordnung	pojęcie nie występuje w ustawie
kwestia wstępna	Vorfrage	Eingangsfrage	Vorfrage	Vorfrage, einleitende Frage	-	Vorfrage	pojęcie nie występuje w ustawie
łącznik normy kolizyjnej	Anknüpfungsmoment, Anknüpfungspunkt	Anknüpfungsgegenstand, Anknüpfungspunkt, Anknüpfungsmoment, łącznik personalny (podmiotowy, osobisty, osobowy) subjektiver Anknüpfungsgegenstand	rechtlicher Anknüpfungspunkt	Anknüpfungspunkt	-	rechtlicher Anknüpfungspunkt	pojęcie nie występuje w ustawie

[illegible]

pojęcie prawne w języku polskim	pojęcie prawne w języku niemieckim	Banaszak	Kilian	Kienzler	Kozieja	Pieńkos	Tłumaczenie p.p.m.
prawo właściwe	anwendbares Recht, anzuwendendes Recht	richtiges (anwendbares, einschlägiges Recht)	-	zuständiges Recht, maßgebendes Recht	-	zuständiges (maßgebendes) Recht	Landesrecht, anzuwendendes Landesrecht, zuständiges Landesrecht
przepisy bezwzględnie obowiązujące	zwingende Rechtsvorschriften	zwingende Vorschrift	zwingende Vorschriften	Mussbestimmung, Pflichtbestimmung	Mussvorschrift	zwingende Vorschriften	zwingend verbindliche Vorschriften
przepisy wymuszające swoje zastosowanie	Eingriffsnormen	-	-	-	-	-	pojęcie nie występuje w ustawie
siedziba	Sitz	Sitz	Sitz	Sitz	Sitz	Sitz	Sitz
wybór prawa	Rechtswahl	-	Łącznik przedmiotowy wyboru - lex voluntatis, rechtlicher Anknüpfungspunkt kraft Parteiwillens	Wahl des Rechts, Rechtswahl	-	(lex voluntatis) rechtlicher Anknüpfungspunkt kraft Parteiwillens	Rechtswahl, Wahl, Wahl des Landesrechts, Wahl des anzuwendenden Landesrechts, Wahl des Rechts
zwykły pobyt	gewöhnlicher Aufenthalt	miсце pobytu - Aufenthaltsort	-	stały pobyt - ständiger, dauernder Aufenthalt	miсце stałego pobytu – fester Aufenthaltsort, pobyt stały – ständger, fester Aufenthalt, pobyt zwyczajowy - gewöhnlicher Aufenthaltsort	pobyt stały – ständiger Aufenthalt	gewöhnlicher Aufenthalt

Wnioski:

- Wśród analizowanych słowników trudno wskazać jeden, na którym można polegać w dziedzinie prawa prywatnego międzynarodowego.
- W analizowanych słownikach często brakuje haseł podstawowych z punktu widzenia prawa prywatnego międzynarodowego lub objaśnień i przykładów zastosowania wyrazów, przez co prawidłowe tłumaczenie nie jest możliwe bez dalszych badań.
- Jedyne dostępne na polskim rynku tłumaczenie ustawy Prawo prywatne międzynarodowe z dnia 4 lutego 2011 r. również zawiera błędy.
- Słowniki i tłumaczenie ustawy należy traktować nie jako źródła terminologiczne, ale jako źródła inspiracji do poszukiwania odpowiedników.
- Najbardziej przydatne źródło terminologiczne stanowią unijne akty prawne oraz inne międzynarodowe akty prawne, które są dostępne w Internecie w widoku dwujęzycznym.

Tabela 2: Wykaz unijnych aktów prawnych z zakresu prawa prywatnego, z których warto czerpać terminologię w zakresie prawa prywatnego międzynarodowego

dziedzina	akt prawny	wersja polska	wersja niemiecka
zobowiązania umowne	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008 z 17 czerwca 2008 r. w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (Dz.Urz.UE L 177 z 4.7.2008)	x	x
zobowiązania pozaumowne	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 864/2007 z 11 lipca 2007 r. w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań pozaumownych (Dz.Urz.UE L 199/46 z 31.7.2007)	x	x
sprawy alimentacyjne	Rozporządzenie Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych (Dz.Urz.UE L 7 z 10.1.2009)	x	x
	Protokół haski o prawie właściwym dla zobowiązań alimentacyjnych z 23 listopada 2007 r. (Dz.Urz.UE L 331/19 16.12.2009)	x	x
	Protokoll vom 23. November 2007 über das auf Unterhaltspflichten Anzuwendende Recht. Erläuternder Bericht	-	x
sprawy spadkowe	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 650/2012 z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń, przyjmowania i wykonywania dokumentów urzędowych dotyczących dziedziczenia oraz w sprawie ustanowienia Europejskiego Poświadczenia Spadkowego (Dz.Urz.UE L 201/107 z 27.7.2012)	x	x
sprawy o rozwód i separację	Rozporządzenie Rady (UE) nr 1259/2010 z dnia 20 grudnia 2010 r. w sprawie wprowadzenia w życie wzmocnionej współpracy w dziedzinie prawa właściwego dla rozwodu i separacji prawnej (Dz.Urz.UE L 343/10 z 29.10.2010)	x	x